Dosarul Nr. 2a-2351/2023 jud. Pîslariuc Vitalie
(2-22188729-02-2a-26062023)

D E C I Z I E

07 decembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,
În componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Secrieru Ion
Judecătorii: Mihaila Viorica și Cotorobai Vitalie

Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă publică în ordine de apel, apelul declarat de avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Sula Valentin, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Sula Valentin împotriva lui Catan Eugeniu cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 13 martie 2023 prin care acţiunea a fost admisă parțial, după expunerea esenţei cauzei de către judecătorul-raportor Secrieru Ion,-

a **c o n s t a t a t:**

Circumstanțele cauzei:

1. La 26 decembrie 2022, Sula Valentin a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Catan Eugeniu cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că la 23 iunie 2022 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05569543, din care rezultă că, Catan Eugeniu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 354 din Codul contravențional și i-a fost aplicată sancțiune contravențională sub formă de amendă, pe faptul că, la 18 octombrie 2021 intenționat în scop de a prejudicia drepturile și interesele reclamantului Sula Valentin, a comis un act de huliganism.

3. Consideră reclamantul Sula Valentin că, prin acțiunile comise de Catan Eugeniu i-a fost cauzat un prejudiciu moral pe care îl apreciază la suma de 15 000,00 lei.

4. Solicită reclamantul Sula Valentin, încasarea de la pârâtul Catan Eugeniu, prejudiciu moral în sumă de 15 000,00 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Poziţia instanţei de fond:

5. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 13 martie 2023, acțiunea a fost admisă parțial.

6. S-a încasat de la Catan Eugeniu în beneficiul lui Sula Valentin, suma de 2000,00 (două mii,00) lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție.

7. S-a încasat de la Catan Eugeniu în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 100,00 (una sută,00) lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

8. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 11 aprilie 2023, prin intermediul poștei terestre, avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Sula Valentin a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 13 martie 2023.

9. Apelul este depus în termenul legal de 30 de zile prevăzut de art. 362 din Codul de procedură civilă (hotărârea a fost emisă la 13 martie 2023, iar apelul nemotivat a fost depus la 11 aprilie 2023, prin intermediul poștei terestre.

Argumentele apelului:

10. În motivarea cererii de apel, reprezentantul apelantului a invocat că, instanţa de fond la judecarea cauzei a încălcat şi aplicat greşit normele de drept material, fapte care se încadrează în prevederile art. 386 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă.

11. Afirmă că, instanța de fond eronat a respins parţial cerinţa privind incasarea prejudiciului moral fără a ţine cont de suferinţele cauzate lui Sula Valentin.

12. Relatează că, în urma acţiunilor ilegale al intimatului, apelantul a fost nevoit să suporte umilinţă şi disconfort enorm din care motiv a primit traume psihologice sub formă de stare de stres, care sunt iremediabile.

13. Remarcă că, la stabilirea existenţei prejudiciului moral, definit în doctrina dreptului şi în jurisprudenţă ca orice atingere adusă uneia dintre prerogativele care

constituie atributul personalităţii umane şi care se manifestă prin suferinţa fizică sau morală, pe care le resimte victima.

14. Relevă că, trebuie avute în vedere caracterul şi importanţa valorilor nepatrimoniale lezate, situaţia personală a victimei, ţinând cont de mediul social din care victima face parte, educaţia, cultura, standardul de moralitate, personalitatea şi psihologia victimei, circumstanţele săvârşirii faptei, statutul social. etc.

15. Astfel, fiind vorba de lezarea unor valori fără conţinut economic şi de protejarea unor drepturi care intră, ca element al vieţii private, în sfera art. 8 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului, dar şi de valori apărate de Constituţie şi de legile naţionale, existența prejudiciului este circumscrisă condiției aprecierii rezonabile,pe o bază echitabilă corespunzătoare a prejudiciului real şi efectiv produs victimei.

16. În ceea ce priveşte proba prejudiciului moral, precizează că potrivit practicii CtEDO este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul şi raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanţele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existenţă a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu şi a împrejurărilor în care a fost săvârşită, soluţia fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

17. Conchide că hotărîrea instanţei de fond în partea respingerii cerinţelor este neîntemeiată şi se impune modificarea hotărîri prin care de admis integral cerinţele din cererea de chemare în judecată, încasând din contul intimatului în beneficiul apelantului cu titlu de prejudiciu moral suma de 15 000 lei.

18. Reprezentantul apelantului a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Poziția părților în instanța de apel:

19. În şedinţa de judecată, în instanța de apel, părțile pe dosar nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată.

20. Colegiul judiciar a considerat posibilă examinarea cauzei în ordine de apel, în lipsa părților pe dosar. Potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a

reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

21. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi în raport cu materialele dosarului, **Colegiul judiciar** consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din următoarele motive.

22. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe.

23. În conformitate cu prevederile art. 373 din Codul de procedură civilă, (1) **Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel**, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

24. Astfel, în prezenta cauză civilă, Sula Valentin a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Catan Eugeniu cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 15 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

25. Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, prima instanţă a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Sula Valentin și a dispus încasarea de la Catan Eugeniu în beneficiul lui Sula Valentin, suma de 2 000,00 (două mii,00) lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție.

26. În apel, reprezentantul apelantului/reclamant contestă legalitatea hotărârii instanței de fond, în parte care exccede suma de 2 000 lei, încasată cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin contravenție.

27. Astfel, Colegiul judiciar reține că prin procesul-verbal cu privire la contravenție seria nr MAI 05569543 din 23 iunie 2022, întocmit de agentul constatator al IP Șodănești, Catan Eugeniu a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzută de art. 354 Cod contravențional și a fost sancționat cu amendă în mărime de 10 unități convenționale. În fapt, agentul constatator a reținut că, Catan Eugeniu la 18 octombrie 2021, în incinta Primăriei Răspopeni, la înjurat și numit cu cuvinte jignitoare pe cet. Sula Valentin, tulburând ordinea publică. (f. d. 25)

28. Verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel, Colegiul judiciar consideră că soluţia instanţei de fond este corectă, din următoarele motive.

29. Conform art. 19 alin. (1), (3) și (5), din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

30. Conform art. 1998 alin. (1) din Codul civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

31. În conformitate cu art. 2036 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

32. Prevederile art. 2037 din Codul civil stipulează că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

33. Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravenţional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în

special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie.

34. Din normele legale citate rezultă că temeiul răspunderii delictuale este componenţa delictului civil. Componenţa delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare şi suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia.

35. Acestea sunt condiţiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiţii, conform regulii generale, exclude răspunderea delictuală. Nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecinţele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal.

36. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite. Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăţia autorului faptei ilicite.

37. Astfel, în cazul înaintării unei acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material cauzat, reclamantul are obligația de a prezenta instanței de judecată probe care să confirme cauzarea prejudiciului material, precum și probe care ar confirma ***întinderea prejudiciului revendicat***.

38. Astfel, Colegiul judiciar conchide că prima instanță just a ajuns la concluzia de a încasa de la Catan Eugeniu în beneficiul lui Sula Valentin, suma de 2 000,00 (două mii,00) lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție, ca fiind un cuantum suficient pentru repararea tuturor suferințelor suportate prin fapta ilicită cauzată de pârât/intimat

39. Or, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanţe şi în baza căror acţiuni (inacţiuni) i-au fost cauzate suferinţe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

40. Astfel, Colegiul judiciar punctează că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că

indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

41. Instanța de apel constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

Concluzia instanței de apel :

42. Colegiul civil din considerentele menționate şi având în vedere că argumentele apelului sunt nefondate şi nu pot fi reţinute, iar hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, așa cum a fost menționat mai sus, consideră că apelul declarat urmează a fi respins cu menţinerea hotărârii contestate.

43. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. art. 389, 390 CPC, Colegiul Civil,-

d e c i d e

Se respinge apelul declarat de avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Sula Valentin.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 13 martie 2023 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Mocanu Serghei în interesele lui Sula Valentin împotriva lui Catan Eugeniu cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni, de la data comunicării deciziei, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei, Secrieru Ion
Judecătorul:
Judecătorii: Mihaila Viorica

Cotorobai Vitalie